

UGDYMAS(IS) NUOTOLINIU BŪDU

Rekomendacijos pedagogams, mokiniams ir jų tėvams

Iššūkliai ir galimybės

Tiesioginis kontaktas su kitu žmogumi mokantis neginčijamai yra viena efektyviausių mokymosi formų, kuri mums yra įprasta, padeda kryptingai mokytis, kurti tarpusavio santykius, vystyti socialinius įgūdžius. Nuotolinio ugdymo(si) metu betarpiškas kontaktas apribotas. Bet tik iš dalies. Šiais 21-ojo amžiaus technologijų laikais mes turime ir daug galimybių – gausūs informacijos klodai internete, interaktyvūs jos pateikimo būdai, galimybė palaikyti ryšį įvairiomis komunikacijos priemonėmis – garsu, raštu ir vaizdu. Mokymas(is) nuotoliniu būdu nėra absoliuti naujovė, tačiau jo organizavimas reikalauja kūrybiškumo ir naujų įgūdžių.

PATEIKIAME JUMS REKOMENDACIJAS, KAIP EFEKTYVIAI PLANUOTI IR ĮGYVENDINTI UGDYMO(SI) PROCESĄ NUOTOLINIU BŪDU, ATSIŽVELGIANT Į VAIKŲ AMŽIŲ IR INDIVIDUALIUS POREIKIUS.

REKOMENDACIJOS PEDAGOGAMS

UGDYMAS(IS) NUOTOLINIU BŪDU

„Nežinome, kaip seksis mūsų vaikui mokytis, draugauti, išlaikyti egzaminus ar groti koncerte, tačiau turime žinoti, sau ir būtinai vaikui kartoti nuolatinę „mantrą“ – viskas bus gerai.“

Aušra Kurienė,
„Kaip užauginti žmogų“

EMOCINIAI POREIKIAI

1. Supraskime, kokius jausmus jaučiame mes ir mūsų mokiniai.

2. Puoselėkime emocinį ryšį, kurkime saugumo jausmą, bendradarbiavimo atmosferą ugdymo(si) procese.

3. Orientuokimės į kokybę ir pozityvumą, o ne į kiekybę ir klaidas.

- Visų pirma - sustokime ir susimąstykime, kokiame kontekste esame mes ir mūsų mokinys? Reikia suprasti, kad vaikas turi „susigyventi“ su nauja situacija, naujais reikalavimais. Jam labiausiai reikia **saugumo**, mūsų paramos ir supratimo bei pagalbos iš naujo sudėlioti savo pasaulį. Orientuokimės į **palankaus emocinio mikroklimato kūrimą**, vykdant nuotolinį ugdymą(si).
- Kurkime galimybes mokiniams **dirbti grupėje nuotoliniu būdu**, pvz. atlikus savo užduoties dalį, perduoti (persiųsti) ją tęsti kitam. Sparčiau besimokantys mokiniai gali padėti kitiems. Sudėtingos situacijos akivaizdoje, vaikai turi galimybę mokytis **bendruomeniškumo, palaikymo**.
- Mokiniais svarbu mokytis **savo tempu**, gauti **poreikius ir gebėjimus atitinkančias užduotis, nepervargti**. Pradinėse ir progimnazijos klasėse nerekomenduojami namų darbai, nes daug užduočių mokiniai atliks savarankiškai. Orientuokimės į kokybę, o ne į kiekybę.
- Pagalvokime apie alternatyvius atsiskaitymo būdus, galimybę kaupti balus, **pastangų, nuolatinio mokymosi įvertinimą**. **Akcentuokime pažangą, padrąsinkime mokinius**.

REKOMENDACIJOS PEDAGOGAMS

UGDYMAS(IS) NUOTOLINIU BŪDU

Svarbu atsižvelgti į kiekvieno vaiko individualius poreikius, išgales ir ugdymo(si) galimybes. Tikslinga pagalba padeda vaikams pasijusti sugebančiais, palaiko mokymosi motyvaciją. Mes padedame, kai:

MOKINIAMS, TURINTIEMS GIRDIMOJO SUVOKIMO SUTRIKIMŲ:

- Surašome nurodymus, instrukcijas, nubraižome schemas, kuriomis mokinyš gali pasinaudoti klausydamasis aiškinimo.
- Pasitiksliname ar vaikas suprato žodines instrukcijas, sąvokas. Skatiname klausti, jei nesuprato žodinių nurodymų, paaiškinimų.

MOKINIAMS, TURINTIEMS REGIMOJO SUVOKIMO SUTRIKIMŲ:

- Vengiame sudėtingos, nepakankamai aiškios simbolinės vizualinės informacijos.
- Mokome sumažinti vizualinių stimulų kiekį darbo lape ar knygoje, palikti tik tą vietą, kuri tuo momentu reikalinga darbui.
- Paryškiname tamsesniu šriftu ar kita spalva mokinio painiojamus elementus (panašias raides, skaičius, rodykles, kampus ir kt.), tekste pabraukiame svarbiausią informaciją.

MOKINIAMS, KURIEMS SUNKU ĮSIMINTI:

- Naują instrukciją pateikiame po ankstesnės užduoties atlikimo.
- Skatiname mokinį žymėti svarbiausią informaciją.
- Mokome susidaryti esminės informacijos santrauką, planą, schemą, korteles, užuominų lentelę ir jais naudotis.
- Mokome naudotis papildoma informacija (žodynais, žinytais, enciklopedijomis).

KUO VAIKAS MAŽESNIS, TUO SVARBESNIS GLAUDUS BENDRADARBIAVIMAS SU MOKINIŲ TĖVAIS. PAAIŠKINKITE JIEMS, KAIP VYKS UGDYMO(SI) PROCESAS IR KAIP JIE GALI PADĖTI SAVO VAIKAMS:

- DOMĖDAMIESI TUO, KĄ JIE MOKOSI;
- PADĖDAMI PLANUOTI DIENOTVARKĘ;
- PADRĄSINDAMI.

MOKINIAMS, KURIEMS SUNKU SUSIKAUPTI:

- Orientuojamės į trumpų užduočių pateikimą ir siekiame jų užbaigimo, o ilgesnes ir sudėtingas suskaidome etapais / dalimis arba padedame mokiniui susidaryti užduočių atlikimo planą.
- Aptariame vieno etapo (užduoties dalies) atlikimo laiką su vaiku (galbūt jam patiks naudotis laikmačiu?).
- Vienu metu vaikui pateikiame tik vieną užduotį.
- Tarp užduočių darome pertraukėles.
- Kaitaliojame užduočių pobūdį.
- Pratiname pasitikrinti atliktą darbą, skiriame tam laiko. Paskatiname už pastebėtas ir ištaisytas klaidas.
- Primename mokiniui, kad jį supančioje aplinkoje neturi būti blaškančių dirgiklių.
- Pagiriame po atliktos užduoties.

MOKINIAMS, KURIE TURI ELGESIO SUNKUMŲ IR (AR) ĮVAIRIAPUSĮ RAIDOS SUTRIKIMĄ:

- Aiškiai nurodome: dienos darbus, jų laiką, eigą, trukmę, pabaigą. Numatome galimybę prireikus padaryti pertraukėlę.
- Naudojant vaizdinę struktūrą, pateikiame nuoseklią užduoties atlikimui reikalingų veiksmų eigą.
- Vienu metu laviname tik vieną įgūdį.
- Mokome vaiką nuosekliai savarankiškai dirbti (primenant, kontroliuojant, naudojant struktūruoto ugdymo metodus).
- Kreipiamės į vaiką vardu, taip sugrąžindami jo dėmesį.
- Išlaikome vidinę ramybę - nekeliame balso, vengiame šauktukų, didžiųjų raidžių tekste, bendraujame ramiai, palaikančiai.
- Vengiame kritikavimo, akcentuojame sėkmes.

“

Atsižvelkime į mokinių gebėjimus ir sunkumus.

REKOMENDACIJOS TĖVAMS (GLOBĖJAMS)

UGDYMAS(IS) NUOTOLINIU BŪDU

Pokyčiai yra neatsiejama gyvenimo dalis (pvz., metų laikai, augalo augimas ir sunykimas, žmogaus vaikystė ir senatvė...). Gamtos stichijos, uraganai, žemės drebėjimai, pandemijos gali atnešti daug žalos, išardyti nusistovėjusią tvarką. Būna neramu, sunku, kai baigiasi kažkas, prie ko buvome pripratę. Bet tada turime galimybę išmokti ko nors naujo.

Kaip kalbėti su vaikais apie sudėtingas situacijas, pokyčius?

- **Ramiai ir atvirai pasikalbėkite** su vaikais apie tai, kodėl dabar pasikeitė įprastas gyvenimo ritmas ir kokie pokyčiai laukia. Svarbu atsižvelgti į vaiko amžių, jautrumą.
- **Venkite aptarinėti prie vaikų** sudėtingas situacijas, manydami, kad jie dar maži ir nesupranta, apie ką kalbama. Tėvų nerimą išduoda balso tonas, kūno kalba, tai persiduoda vaikams. Patariame vengti ir įvykių prognozės.
- Svarbu žinoti, kad neteisingai, **nepilnai suprasta informacija kelia neapibrėžtumo, nesaugumo jausmą**. Vaiko vaizduotėje gali kilti realybės neatitinkantys vaizdiniai.
- Vaikams svarbu paaiškinti, **kaip saugiai elgtis** esamoje situacijoje.
- **Ribokite** vaikų naujienų žiūrėjimo ir skaitymo kiekį ir laiką, nes atskiri informacijos epizodai gali sukelti vaikams (ir suaugusiems) nuolatinį nerimą, stresą. Patariame pasikalbėti su paaugliais ir apie visuomenės **informavimo priemonių galimą neigiamą įtaką** žmonių psichikai, savijautai.
- Stenkitės **palaikyti įprastą gyvenimo ritmą**. Stiprus vaikus palaikantis faktorius yra žinia apie tai, kad nežiūrint į pasikeitimus, mūsų gyvenime lieka daug pastovių dalykų, o žmogaus psichikos lankstumas leidžia sėkmingai prisitaikyti. Svarbu įtraukti vaikus į namų ruošą, tvarkymąsi, maisto gaminimą. Pareigų paskirstymas tarp vaikų šeimoje ir net „maži“ pavedimai padeda valdyti situaciją, parodo vaikui, kad daug dalykų savo gyvenime mes kontroliuojame patys, sustiprina vaikų pasitikėjimą savimi.
- Nuotolinio ugdymo(si) metu svarbu **laikytis nustatyto darbo dienos tvarkaraščio**. Tvarkaraštį rekomenduojame sudaryti kartu su vaiku. Tvarkaraštis turi atitikti vaiko amžių ir poreikius, jame turi būti nurodytos dienos, valandos, veiklos.
- **Palaikykite bendravimą** su kitais šeimos nariais ir artima socialine aplinka naudodamiesi nuotolinėmis technologijomis. Tai galimybė suteikti paramą sau ir kitam, sumažinant atskirtį, stresą, baimės, vienišumo ir nerimo jausmus.

REKOMENDACIJOS TĖVAMS (GLOBĖJAMS)

UGDYMAS (IS) NUOTOLINIU BŪDU

APIE VAIKO POREIKIUS

Kaip pasirūpinti vaiko poreikiais nuotolinio ugdymo(si) metu?

- Ypatingai svarbu pasirūpinti tais vaikais, kurie namuose lieka vieni, kurie turi bendravimo su bendraamžiais sunkumų, emocinių problemų. Skatinkite vaikus paskambinti, parašyti savo draugams, klasiokams ir pasidalinti su jais naudingomis nuorodomis, filmais, žaidimais ir pan.
- Svarbu atkreipti dėmesį į tokius vaiko elgesio pasikeitimus: nemiga, sunkus miegas, naktiniai košmarai, apetito praradimas, užsisklendimas savyje. Paskatinkite vaiką pasikalbėti, pavyzdžiui: „Papasakok man apie savo baimes, kartu bijoti drąsiau“.
- Padėkite vaikui atsipalaiduoti, naudokite relaksacinius įrašus, pasiūlykite kartu piešti, žiūrėti nuotaikingą filmą. Humoras, pajuokavimai palengvina išgyvenimus, leidžia nusiraminti.

Jums tikrai nereikia tapti visų dalykų mokytojais ir kartu su vaiku ruošti visų namų darbų

TAIGI, PASIKARTOKIME. NUO KO PRADĖTI?

- 1. Paaiškinkite**, kodėl dabar vaikai mokosi namie. Nukelkite aukštų reikalavimų, **leiskite** vaikui **priprasti** prie naujos tvarkos. Išlaikykite vidinę ramybę. Atliepkite vaiko emocinius poreikius.
- 2. Kartu su vaiku sudarykite ir laikykite nuoseklios dienvakšes**. Apibrėžkite laiką, skirtą mokymui (si) ir poilsiui (pertraukoms), po užduočių atlikimo numatykite smagesnę veiklą.
- 3. Padėkite vaikui pasiruošti** ramią darbo vietą (patogus stalias, prieinamos darbo priemonės, sumažinkite dėmesį atitraukiančius dirgiklius). Stenkitės, kad vaikas atsisėstų mokytis nurimęs.
- 4. Įsitraukite į ugdymo(si) procesą** atsižvelgdami į vaiko poreikius. Su mažesniais vaikais atlikite užduotis kartu, jei jiems reikalinga pagalba. Visų amžiaus grupių vaikams svarbus tėvų **domėjimasis jų ugdymo(si) procesu**, bet tai neturi virsti klaidų analizavimu ar spaudimu siekti aukščiausių rezultatų. Bendradarbiaukite su pedagogais, padėkite jiems struktūruoti ugdymo(si) procesą.
- 5.** Jei vaikas turi raidos, emocinių ir/ar elgesio sunkumų, **pasikonsultuokite su švietimo pagalbos specialistais** (specialiaisiais pedagogais, logopedais, psichologais, socialiniais pedagogais), kaip vaikui padėti priimti pokyčius ir mokytis.

Neapibrėžtose situacijose svarbu pasikliauti savo tėviška intuicija, priimti apgalvotus sprendimus ir lanksčiai prisitaikyti prie naujovių.

REKOMENDACIJOS MOKINIAMS

UGDYMAS (IS) NUOTOLINIU BŪDU

KAIP "PRISIVERSTI" MOKYTIŠ?

Viskas prasideda nuo pirmo žingsnio... Svarbiausia pradėti...

**AŠ GALIU.
SUSIKAUPK, PLANUOK,
PRADĖK**

1

**AŠ PABANDYSIU.
MOTYVUOK SAVE,
NUSPRĘSK, KAIP
APSIDOVANOSI**

2

**AŠ NENULEISIU RANKŲ.
MOKYDAMASIS NUOTOLINIU
BŪDU KLAUSK IR
BENDRADARBIAUK**

3

KAIP PLANUOTI LAIKĄ IR EFEKTYVIAI MOKYTIŠ?

1. Gali įsigyti kalendorių - dienoraštį, į jį rašyti mokymuisi svarbias žinutes, datas, kada ką reikia atlikti. Taip turėsi galimybę reguliuoti savo darbo krūvį. Pasižymėk mokymuisi svarbius dalykus, iškilusius klausimus. Galėsi juos aptarti su mokytojais.
2. Užduotis žodžiu atlik atsižvelgdamas į savo gebėjimą greitai ir gerai suprasti ir įsiminti dalyko esmę. Jeigu perskaičius tekstą vieną kartą tau sunkiai pavyksta jį suprasti ir papasakoti, ruošk žodines užduotis kuo anksčiau, kad liktų laiko pasikartojimui. Nepamiršk, kad gali padėti sau: pasižymėti svarbiausius dalykus, sudaryti planą ir pan.
3. Gavęs sudėtingą, daugiau laiko reikalaujančią užduotį, suskaidyk ją į lygias dalis. Į tiek pat dalių padalink ir šiam darbui skirtą laiką (pvz., jeigu reikia perskaityti 100 puslapių knygą per 30 dienų, tai per dieną reikia perskaityti 3,5 puslapio). Laikykis numatyto plano.
4. Nuolatos stebėk, kaip paskirstai darbo krūvį. Ar mokaisi kasdien, ar dirbi tik kai kuriomis dienomis? Ar pakanka laiko poilsiui? Įvertink, kuriuo paros laiku esi darbingiausias. Tuo metu atlik sudėtingiausias užduotis. Joms skirk daugiau laiko, nuo jų pradėk mokytiš.
5. Venk mokytiš mechaniškai, nesigilindamas, nesuprasdamas. Mintinai mokytiš reikia tik paprastus, suprantamus dalykus (pvz., formules, eilėraščius, datas, vardus, atskirus faktus).
6. Rodyk iniciatyvą, tarkis su mokytojais ar klasiokais dėl konsultacijų.. Jų metu galėsi paklausti, išsiaiškinti.
7. Naujus dalykus mokykis tik po to, kai susitvarkysi su spragomis ir skolomis. Nelauk semestro (trimestro) pabaigos.

Egzaminų stresas?

Gali padėti sau sumažinti nerimą:

- 1. Didink pasitikėjimą savimi** (pagirk save, pasidžiauk savo mažais laimėjimais, stenkis „apkabinti save“ su visomis savo klaidomis - tobulų žmonių nėra).
- 2. Vartok įgalinančius žodžius** (pvz., aš galiu, aš padarysiu, man pavyks).
- 3. Venk neigiamų minčių**, negalvok apie neigiamas pasekmes, negalėjimą atsiminti svarbių dalykų, venk kritinių minčių (pvz., aš nevykėlis).
- 4. Išbandyk atsipalaidavimo pratimus** (pvz., relaksacija, mindfulness), **pasikalbėk su artimaisiais, gerais draugais, kreipkis į psichologą**. Tai įmanoma nuotoliniu būdu.
- 5. Pagalvok apie kažką malonaus**, kas leidžia nusišypsoti. Moksliniai tyrimai rodo, kad šypsena gerina žmogaus savijautą.

Prieš egzaminą išsiaiškink, kaip viskas vyks, susikaupk. Egzamino metu susikoncentruok ties veikla, stabdydamas paniką keliančias mintis (pvz., STOP; dabar rašau, o vėliau galėsiu savęs gailėtis; geriau parašyti blogai, negu neparašyti nieko), kilus panikai giliai pakvėpuok, žinok - panikos priepuolis visada praeina.

Jeigu negali pakeisti situacijos, visada gali bandyti pakeisti savo požiūrį į ją.

Atidėtas egzaminas - tai daugiau laiko jo pasiruošimui.

Mokymasis namuose - tai galimybė mokytis savo tempu, savo mėgstamais būdais.

TIKĖJIMAS, KAD PASIRUOŠEI IR PADAREI TIEK, KIEK GALĖJAI -
PADEDA JAUSTIS RAMIAU IR PASIEKTI GERESNIŲ REZULTATŲ.

KŪRYBIŠKUMAS IR GERA NUOTAIKA

UGDYMAS(IS) NUOTOLINIŲ BŪDU

**„MŪSŲ UŽDUOTIS – NUSPRĘSTI,
KĄ DARYSIME SU LAIKU, KURIS
MUMS DUOTAS“.**

J.R.R. Tolkienas

Nuotolinio mokymosi laikotarpis gali tapti šeimos santykių stiprinimo, naujų mokymosi būdų ir savo galimybių atradimo bei tyrinėjimo laikotarpiu.

Kviečiame visą švietimo bendruomenę pozityviai ir kūrybiškai prisitaikyti prie ugdymo(si) pokyčių.

VILNIAUS PEDAGOGINĖ
PSICHOLOGINĖ TARNYBA

2020

**MŪSŲ KONTAKTAI
KONSULTACIJOMS
NUOTOLINIŲ
BŪDU:**

**TEL.
(8-5) 265 0908**

**EL. PAŠTAS:
nuotolinis.ugdymas
@vilniausppt.lt**